№ 4

KURYER LITEWSKI

w WILNIE we SRODĘ DNIA 13 STYCZNIA V. S. 1815. ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE

St. Petersburg, dnia 2 stycznia

Petersburskie patryotyczne towarzystwo Dam, w przeciągu miesiąca listopada, 1814, na rzecz zniszczonych przez nayście nieprzyiacielskie, od różnych zgromadzeń i osób, otrzymało w ofiérze rubli 2,958 kopieiek 50.

Ostróg (guber. wołyń.) d. 29 listopada

Kościoł tuteyszy klasztoru *Przemienienia Pańskiego*, dla wielkości swoiey, uważany jest za osobliwość w naszym kraiu. Gmach ten, założony jeszcze w 1600 roku, początkowie na Kollegium Jezuickie był przeznaczony, a podług podania, fundowany przez ostatnią z potomstwa Xiążąt *Ostrogskich*, *Annę* Hrabinią *Chodkiewiczową*. Wiele ten kościoł był uszkodzony przez częste dawniey pożary; teraz zupełnie zreparowany, przyozdobiony wspaniałym ołtarzem, otrzymał imié kościoła Opieki Przenayświętszéy Boga Rodzicy. Dnia 8 t. m. uroczyste jego poświęcenie połączone było z obchodem imienin W. Xiążęcia *Michała Pawłowicza*. Obrzędy poświęcenia odprawiał Przenaywielebnieyszy *Stefan*, Biskup Wołyński i Zytomierski, z wielką processyą, przez ciąg którey trwało bicie we dzwony, a zgromadzenie ludu było nadzwyczayne. Po mszy ś. odprawiono dziękczynne modły. Tym sposobem pod słodkiém panowaniem ukochanego Monarchy naszego, zniszczony został i u nas ostatni pomnik byłego naiazdu nieprzyiacielskiego. (*P. P.*)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Xięztwo Warszawskie.

Gazeta *Korrespondenta Warszawskiego*, pod d. 14 stycznia, umieściła z *Warszawy*:

W dniu pierwszym stycznia dawnego, a 13tym nowego stylu, iako w dzień *Nowego Roku*, podług kalendarza Ruskiego, władze tak woyskowe, iako i cywilne, złożyły powinszowania swoie u Jego Cesarzowiczowskiey Mości, Wielkiego Xięcia *Konstantego*; odprawiła się woyskowa parada i uroczyste nabożeństwo w kaplicy obrzędu greckiego. Jaśnie Wielmożny Jenerał Gubernator i Prezes Rady Naywyższey tymczasowey, dawał świetny bal, na którym znaydować się raczył Wielki Xiążę, a na który zaproszone było liczne grono znakomitych osób.

Towarzystwo Dobroczynności.

Odebrawszy na dniu 12tym stycznia r. b. list w nayczulszych wyrazach zawarty, od Wielmożnego *Bogdanowskiego*, Dowódzcy pułku *Narewskiego* piechoty N. Cesarza Wszech Rossyy, razem z summą 130 czerwonych złotych w złocie, przez Officerów tegoż pułku, na wsparcię ubogich złożoną, następującą odpowiedź, przez przysłanego umyślnie Officera JP. *Wasilewa*, temuż godnemu Dowódzcy przesłało, którą Towarzystwo, podaiąc czyn ten powszechnemu szacunkowi i uczczeniu, do pism publicznych udziela:

Do WJPana Bogdanowskiego, *Pułkownika i Dowódzcy pułku pieszego* Narewskiego *Woysk Rossyyskich*, *Kawalera wielu orderów.*

„Towarzystwo Dobroczynności odebrało z naywyższym uczuciem i uwielbieniem odezwę W. *Bogdanowskiego*, Dowódzcy walecznego pułku Narewskiego piechoty woysk N. Imperatora Wszech Rossyy, razem z przyłączoną dla wsparcia ubogich summą, 130 czerwonych złotych w złocie.

„Zawsze dobroczynność i wszystkie szlachetne uczucia towarzyszyły prawdziwemu męztwu; zawsze były znamieniem prawych Słowian pokoleń. Towarzystwo, oświadczaiąc imieniem cierpiącey ludzkości, wdzięczność swoię i szanownemu Przywódzcy, i zacnym pułku Narewskiego Officerom, pisze do Prefektury Kaliskiey, wzywaiąc ią, aby, zniosłszy się z Radą Prefekturalną i duchowieństwem mieyscowém, pomienioną summę pomiędzy ubogich, rzetelnie, w kalectwie, niemocy i opuszczeniu będących, w departamencie Kaliskim, mianowicie, gdzie Pułk ten szlachetny stoi na załodze, rozdzielić chciała — a to, by głos błogosławieństwa i wdzięczności, mógł dóyśdź tych zacnych woiowników, którzy tak przykładnie nad nędzą bliźniego litować się umieią, by sami byli świadkami, iak dary ich były użytemi"

Dan na sessyi Towarzystwa Dobroczynności, dnia 12 stycznia roku 1815.

Tomasz Wawrzecki. *Marya z Xiążąt Czartoryskich Xiężna Wirtembergska.*

Dalszy ciąg wypisu z Dziennika departamentowego Warszawskiego.

Aby temu zapobieżyć, zdaniem byłoby moiem, dopóki skutki woyny trwaią ieszcze, iżby ograniczyć nieco, na czas oznaczony, n. p. trzyletnie, przepisy Dekretu Królewskiego, z daty 21go grudnia 1807 i dnia 18go stycznia 1810; a to w tym sposobie, iżby:

1. Zobowiązać właścicieli do zapomożenia włościan, którzy dla klęsk woiennych dałey gospodarstwa prowadzić nie są w stanie; — ale w to mieysce,

2. Jeżeli właściciel gotów iest dadź takie zapomożenie, a włościanin nie udowodni, iż do inney gminy również na gospodarstwo przenosi się, aby mu niewolno było siedliska swego opuszczać, lecz raczey, aby do gospodarowania znaglony został.

Dla rozstrzygnienia sporów w tey mierze, wypadałoby utworzyć Kommissyą, składać się maiącą, np. z Podprefekta, Radzcy powiatowego i Plebana parafii, którzyby większością głosów, rzecz między dziedzicem, a włościaninem decydowali. Kommissya ta rozstrzygaćby mogła wszystkie spory między temiż stronami zachodzące, z powodu nieodrobioney pańszczyzny i niedopełnienia obowiązków inwentarzem objętych. Manipulacya albowiem teraźnieysza sądowa, zbyt rozwlekła i kosztowna; tudzież brak w tey materyi iasnych przepisów, czynią włościanina niezdolnym do dóyścia swych pretensyy, iakie ma do dziedzica; i znowu dziedzic, ieżeli włościanin wyprowadzi się, nie znaydnie żadnego środka dóyścia swey należytości: gdyż włościanin, zawyczay mało własności posiadaiący, wyniosłszy się, żadnego iuż nie wystawia bezpieczeństwa. Z tych powodów rozstrzyganie podobnych sporów drogą administracyyną, albo raczey policyyną, przy teraznieyszem położeniu rzeczy, prawie konieczném się staie, i liczne dla kraiu przyniosłoby pożytki.

Do szczegółów, mogących stan teraźnieyszy wło-

ścian polepszyć, należy usunięcie żydów ze wsiów, i od wszelkich szynków i propinacyy. Chlubną iest dla Prefekta rzeczą donieść, iż zdania w tey mierze wszystkich, uwagi nad ninieyszym przedmiotem czyniących, tak iednozgodnemi okazały się, iż środek ten, iako od całego departamentu za konieczny uznany, uważany bydź może. Ale nadmienić tu wypada, że usunięcie żydów ze wsiów, bez odjęcia im szynków i propinacyy po miastach, żadnego nie sprawiłoby skutku. Małe nasze miasteczka, tak blizkie są iedne drugich, że zamieszkali w nich żydzi, tém bardziey w większey liczbie zgromadzeni, oszukiwania włościan i utrzymywania ich w nałogu pijaństwa, iak nayłatwieyszy znaydowaliby sposób. W większych tylko miastach iak np. w *Warszawie* i miastach departamentowych, możnaby żydom fabrykacyi *en gros* trunków dozwolić, i tym tylko sposobem dobro mieszkańców z nieukracaniem, ile można, wolności handlu i fabryk, mogłoby bydź pogodzone. Przez ograniczenie to, wiele żydów musiałoby chwycić się roli, którychby do tego przez nadawanie im gruntów w dobrach narodowych zachęcać można, na czemby wszystkie klassy i cały kray niezawodnie zyskiwał.

Również iednozgodnem zdaniem wszystkich, nad polepszeniem stanu włościan uwagi czyniących, okazało się, iż potrzebnem iest koniecznie zniżenie dziesięcin wytycznych, tysiące dla rolnika niedogodności za sobą prowadzących: co tém łatwiey mogłoby bydź uskutecznione, iż rostropne urządzenie kompozyt dla samych xięży większy mogłoby przynosić pożytek.

Kończąc te uwagi, Prefekt za chlubny ma obowiązek, imieniem obywateli departamentu Warszawskiego, złożyć hołd wdzięczności N. Imperatorowi Wszech Rossyy, iż tak zgodnie z ich uczuciami zwrócił łaskawie uwagę na klassę mieszkańców, którym przez same prawidła ludzkości, starać się zabezpieczyć wolność, nieść pomoc i ratunek należy.

Nakwaski.

Rakiety Sekr.

AUSTRYA.

Gazeta *Korrespondenta Hamburskiego*, z *Wiednia*, pod d. 28 grudnia zawiera, co następuie: „Król Wirtemberski wyiechał ztąd na powrót do państw swoich, pod imieniem Hrabiego *Urach.* — O wyieździe innych Monarchów nic nié ma pewnego. O Cesarzu Jegomości Wszech *Rossyy* z pewnością utrzymuią, iż do sześciu tygodni jeszcze tu zabawi — Od d. 16 listopada przerwane narady w Komitecie spraw niemieckich, dotąd jeszcze żadnego nié miały posiedzenia. Jeżeli rozprawy, które się w tym Komitecie odbywały, dotąd nawet, ile wiemy, do żadnych stanowczych nie przywiodły wypadków, to przynaymniey pewna, iż były nader użyteczne. Wiele z tych rozpraw, jak np. względem wprowadzenia do wszystkich państw Stanów narodowych, mniey lub więcéy dotykalnie wszystkim dały poznać, potrzebę tego i wielu innych środków, do uszczęśliwienia oyczyzny dążących. Ani się dziwić należy, że w Komitecie niemieckim dotąd nic ostatecznego nie postanowiono. Różne widoki układaiących się, z jedney strony trzymanie się planu dyrektoryalnego, z drugiey mocne obstawanie za prawami tak zwanémi monarchicznemi, które ze Związku Reńskiego wynikły, tak się rozmiiały z sobą, iż w żaden sposób nié można było spodziewać się prędko zupełney zgody; która jednak, mimo tych zawad, niechybnie nastąpi, jak tylko wielkie polityczne zagadnienia względem *Saxonii*, która ciągłym jest przedmiotem rozwag, rozwiązane zostaną. Wszakże w komitecie niemieckim, co do wewnętrznych nawet interessów, podług stanu rzeczy, *Austrya* nie mogła innéy przyiąć, tylko wskazuiącą kierunek i pośrzedniczą postać; chociaż tak wielka jest liczba tych, którzy, mało świadomi ogółu rzeczy, żądali ze strony Austryi stanowiących przedsięwzięć i postępowania pełnego energii. Pomimo tak trudnego położenia w rzeczy ogólney, wiele można dobrego powiedzieć o zasługach wielu ministrów: które nie będą taynémi, jeżeli kiedy akta tych układów jawnemi się staną. Między innemi, usiłowania i prace Ministra hannowerskiego, w tém wszystkiem, co się tyczé przyszłych stosunków i pomyślności *Niemiec*, szczególniéy są szacowane. W postępowaniu też zjednoczonych Xiążąt i miast wolnych, bardzo się piękny duch patryotyzmu okazał. Lecz zaiste, aby powszechnie pożądany nastąpił skutek, powszechna téż zgoda iest potrzebną — W nowo podanéy nocie Ministrowi hannowerskiemu ze strony zjednoczonych Xiążąt i miast wolnych, to, jako rzecz szczególniéysza jest powiedziano: iż przywrócenie godności Cesarskiey, jako iest jedynym środkiem, który *Niemcy* utrzymać i trwały im byt nadadź może; tak też w okolicznościach teraźnieyszych może bydź uskutecznioné, i wiadomému artykułowi pokoiu paryzkiego, dobrze zrozumianemu, zgoła się nie sprzeciwia.

Odnowiła się pogłoska, iż kongres, co do wewnętrznych stosunków *Niemiec*, do *Frankfortu* będzie przeniesiony; albo raczey: zaraz po zakończeniu kongresu Wiedeńskiego, nastąpi nowy zjazd w tym celu, do pomienionego miasta.

Z okoliczności *Prussom* przyrzeczonych, a teraz przez nie żądanych 10,000,000, nastąpiły rozmaite spory, o rzeczywistéy ludności różnych kraiów, które *Prussy* od roku 1806 posiadały, albo które teraz nabydź maią. Wyznaczoną została Kommissya dla sprawdzenia rzeczywistey liczby dusz w tych prowincyach, które *Prussom* niebędą powrócone, albo które na ich mieyscu w wynadgrodzeniu dostać się im maią. Kommissya ta zgromadza się u Lorda *Clancarty*, Posła angielskiego przy dworze Rossyyskim; ze strony Pruskiey mianowani są Kommissarze, Radzcy Stanu *Hoffmann* i *Jordans*.

Jenerał *Lecchi* i inni Jenerałowie Włoscy, którzy w jednym czasie z nim w *Medyolanie* uwięzieni zostali, są obwinieni o zdradliwe związki i buntownicze zamiary przeciwko Rządowi naszemu, które, szczęściem, w początkach zaraz przytłumić się udało. ”

Taż gazeta umieściła z *Wiednia* list pod d. 30 grudnia: „N. Król Duński, przez wzgląd na znamienite w dyplomatyce zasługi P. *Genz*, Radcy nadwornego i Kawalera, mianował go Kawalerem orderu *Dannebroga*, i raczył mu przesłać ozdobę krzyża kommandorskiego tegoż starodawnego orderu.

Powiadaią, iż Cesarski Feldmarszałek, Baron *von Koller*, poiedzie na wyspę *Elbę*, z propozycyami do *Napoleona*, aby go nakłonić do przeniesienia rezydencyi swoiéy na inne mieysce. Podług naynowszych wiadomości z wyspy *Elby*, teraźnieyszy jey władzca doznaie wielkiego niedostatku pieniędzy. Ma bydź zamierzone przeniesienie jego pobytu do *Szkocyi*, gdzie regularnie pensyą swoię pobierać będzie.

Dnia wczorayszego dawano wielki *piknik*, w *Augarten*, któremu przewodniczył Kawaler *Sir Sidney Smith.* Sami tylko Kawalerowie orderów zaproszeni byli; a dobroczynnym zamiarem tego ślachetnego zgromadzenia Kawalerów, była wielka składka dla chrześcian, zostaiących w niewoli w *Algierze* i *Tunecie*, jakoteż, naradzenie się względem sposobów, zabezpieczenia na przyszłość narodów chrześciańskich od napadów i ciemiężenia niewiernych.

Związki i zamiary nieukontentowanych w *Medyolanie*, które przez uwięzienie Jenerała *Leechi* i dwóch innych, w związku będących Jenerałów, stały się jawnemi, były dla *Włoch*, owszem dla całey *Europy*, bardzo niebespieczne i daleko sięgaiące. Powiadaią, iż ośm osób, które herszt ami tego spisku były, na śmierć skazano.

Dla urządzenia żeglugi na *Renie*, mianowaną została udzielna Kommissya, w którey *Hollandya* nie małe ma znaczenie.

Względem interessów *Saskich*, między Mini-

strami czterech Wysokich Sprzymierzonych mocarstw, stanowiące teraz odbywaią się narady. Należą do nich Lord *Castlereagh*, Xiążę *Metternich*, Hrabia *Razumowski*, i Xiążę *Hardenberg*, oprócz którego wchodzi do tego ieszcze Baron *Humbold*. Publiczność więc codzień ostatecznego oczekuie postanowienia o losie *Saxonii*. Chociaż od nieiakiego czasu bardzo o woynie mówiono, jednakże ci, którzy z większą uwagą i trafnością rzeczy uważaią, tego są mniemania, iż do téy ostateczności zgoła nie przyydzie.

Proiekt Konstytucyi dla *Polski*, jaką Cesarz Rossyyski kraiowi temu dadź umyślił, ma bydź już wygotowany.

Gazeta Ryska, *Zuschauer*, z *Wiednia* pod d. 24 grudnia donosi: „ Regimenta niemieckie, które się we *Włoszech* znayduią, otrzymały były rozkaz powracać do *Niemiec*; dalsze nawet wydano rozkazy, izby, za przybyciem do przeznaczonych im kwater, kompletowane były. Teraz przeciwnie rozkazano, iżby znayduiące się w *Lombardyi* regimenta na mieyscu zostały; a część tych woysk, które już przez *Illiryą*, do oyczystych powracały kraiów, nazad do *Włoch* zwrócono.

Gazeta Berlińska, z *Wiednia*, pod d. 4 stycznia donosi: „ W niedzielę, to iest d. 1 t. m. był u dworu wieczorem w sali obrzędowéy bal wielki. Wszyscy znayduiący się na nim Panowie, byli w wielkich galowych stroiach. — Wiadomość o zawartym w *Gandawie* traktacie pokoiu i przyiaźni między pełnomocnikami angielskiemi i amerykańskiemi, przyszła tu d. 1 t. m. — Wyszedł tu na rok 1815 kalendarz C. Austryackiego dworu. Wiadomość o familiiach panuiących sam tylko dom Austryacki obeymuie.

F r a n c y a.

Gazeta Ryska *Zuschauer* donosi z *Francyi*: „ Dnia 26 grudnia po żywych rozprawach w Izbie Deputowanych, przyięto zmnieyszenie Członków trybunału kassacyynego do 45, i zgodzono się, aby w nim Kanclerz prezydował. — W imieniu wszystkich korpusów wolnych, w nader mocnych wyrazach podano do Izby Deputowanych prośbę, o wypłacenie połowy żołdu. A że ią znaleziono obrazliwą, oświadczyły korpusy, że iest zmyśloną. ”

Gazeta *Korrespondenta Hamburskiego*, pod 30 grudnia z *Paryża* donosi: „ W dzień nowego roku w pałacu Tuileryyskim będzie dany wielki obiad. — Ponieważ lista osób, które się poświęciły były bronić życia *Ludwika XVI*, przed śmiercią *P. Durasoi*, u którego ona złożona była, spaloną została: mówią więc, iż trudnią się teraz sporządzeniem nowey, opartey na świadectwach mieszkańców każdego miasta. Sama Xiężna *Angouleme* listę tę Królowi złoży. — P. *Hugues* z *Baltymory*, Sekretarz poselstwa Amerykańskiego w *Gandawie*, wiozący traktat pokoiu z *Angliią* do *Ameryki*, przeieżdżał tędy do *Bordeaux*.

Gazeta *Berlińska*, pod 30 grudnia z *Paryża* donosi: „ Xiążę *Angouleme* 27go wyiechał do *Evreux*, dla oddania tam w imieniu Królewskiém chorągwi regimentowi kirysyerów, który nosi imie tego Xięcia. Oddaiąc chorągwie przemówił do regimentu témi słowy: „ Oficerowie, podoficerowie, kirysyerowie! widzicie chorągwie, które Król waleczności waszey powierza. Przysięgniycie głośno i uroczyście, iż wszędzie za niemi póydziecie drogą honoru i sławy. „ Słowa te, żołnierzy i widzów nowym ożywiły duchem; dały się słyszeć powtarzane wołania: „ niech żyie Król, niech żyie Xiążę *Angouleme* — Król, zamek w *Pau*, gdzie się *Henryk IV* rodził, mianował domem Królewskim. — Na końcu tego roku trudnią się w *Paryżu* szczególniey urządzeniem dworów Xiążąt krwi Królewskiey. — Przed dwóma dniami wszystkie straże i patrole gwardyi narodowey otrzymały rozkaz: o pewnéy godzinie w nocy, na ulicach *Paryża*, wszystkich tych fiakrów, którzy się im podeyrzanymi wydadzą, zatrzymać, ściśle wybadać i o wszystkiém dać raport. — Wszystkie rzeczy Kardynała *Fesch*, które się iuż w części na komorach znaydowały, nagle zatrzymane i przez policyą zapieczętowane zostały. — D. 21 t. m. zebrali się do restauratora *Very*, na wielką ucztę żołnierską, wszyscy oficerowie gwardyi królewskiey, którzy roku 1792 służyli. — D. 1 stycznia będzie wielki koncert w *Tuileryach*.

Taż gazeta pod d. 31 grudnia donosi: „ Wczora Król w sali tronowéy przyymował oficerów gwardyi narodowéy. *Monsieur* prezentował ich Królowi. Hrabia *Dessoles* miał mowę. Król odpowiedział: „ Miło mi iest przyymować uczucia gwardyi narodowéy Paryzkiey. Przyśpieszyłem ten dzień, w którym zwykłem odbierać powinszowania: bo dla mnie samego iest miley, wyrazić wcześniey własne moie uczucia dla gwardyi narodowey. Umiem szczególniey szacować gorliwość i poświęcenie się Głównego Sztabu. „ Potém Król do każdego w szczególności naczelnika legii, obowiązuiącemi przemówił słowy. Tak np. do Naczelnika 10tey legii: „ Twoia legiia iest moią sąsiadką; oświadcz iey uczucia moie, iż pragnę znowu ią oglądać. Chociaż się ona z obywateli składa, iednak tak iest piękną, iż, gdy ią widzę przed sobą uzbroioną, chcę do niey słowami *Juliusza Cezara* przemówić: „ Patrzcie, oto iest moia dziesiąta legiia. „ Do Naczelnika 2ey, rzekł Król: „ Nie zapomnę, że wielu z was należy do oddziału *de la Butte de Moulins* i *des Filles de S. Thomas*, (które w pewném powstaniu miasto *Paryż* ratowały). ” — *Monsieur* między innemi do gwardyi narodowey powiedział: „ Godną iest pochwały wasza gorliwość. Ile wy nas strzeżecie, tyleż strzeżecie samych siebie; wzaiemnie przyymuiemy na siebie, wypłacać się wam z długu wdzięczności. ”

Minister Królewski, Xiądz *Montesquiou*, Baron *Louis* i Baron *Dandré* wnieśli wczora do Izby Deputowanych odezwę Królewską, posiedzenia ich do d. 1 marca 1815 odraczaiącą. Prezydent potém przeczytał formę w 4 art. Królewskiego przepisu: „ Izba rozchodzi się, iak tylko odezwa Królewska zamknięcie posiedzeń, odroczenie, albo rozwiązanie Izby nakaże. ” Natychmiast powstali wszyscy Deputowani i Izba się rozeszła. Przed Królewskich Ministrów przybyciem, Prezydent P. *Lainé* miał mowę do Deputowanych, w którey przygotował ich do tey okoliczności. Mowę tę postanowiono wydrukować i rozdać.

Utrzymuie się ciągle pogłoska, iż maią bydź wystawione trzy woyska Francuzkie; pierwsze w *Lille*, pod dowództwem Marszałka *Mortier*; drugie około *Metz*, pod sprawą Marszałka *Oudinota*; a trzecie w okolicach *Strasburga*, pod wodzą Marszałka *Suchet*.

Jenerał *Excelman*, za ważne uchybienie woyskowe, powinienby był istotnie bydź stawiony przed Sąd woienny, iednakże Król, przez wzgląd na iego zasługi, zalecił Ministrowi woyny, aby go ustnie napomniał, do ostróżnieyszego odtąd postępowania. Nowy Minister woyny, Xiążę *Dalmacyi*, zapowiedział w imieniu Króla dnia 10 b. m. wspomnionemu Jenerałowi, iż będzie pobierał odtąd połowę żołdu, i że ma powrócić do mieysca, w którem się rodził, to iest do *Baru* nad *Orną*. Jenerał *Excelman* oświadczył na to, iż małżonka iego spodziewa się połogu, i że od lat 20tu przemieszkiwa iuż w *Paryżu*. Nie chciał on bydź posłusznym ponawianym rozkazom i zagroził, iż strzelać będzie do żołnierzy, którzyby go w jego domu aresztować mieli; uszedł nakoniec, poruczywszy rodzinę swoię opiece Izby. Żandarmowie, którzy go strzedz mieli, w dniu 20 odbyli rewizyą w domu iego, która we dwie godziny później ponowioną została przez Jenerała Adjutanta *Labord*: co było powodem Jenerałowey *Excelmanowey* do podania skargi. Po kilku, dosyć żwawych sporach, Izba Deputowanych względem sprawy Jenerała *Excelmana*, który ma bydź teraz stawiony przed sąd woienny, przeszła do porządku dziennego, i żonie iego kazała się udadź z prośbą swoią do Rządu. Izba Parów nie miała żadnego względu na przełożenie

tylekroć wspomnionego Jenerała. *Monitor tak mówi w tey mierze.* „Jenerał *Excelman* został aresztowany: gdyż nie słuchał rozkazu Ministra woyny, ażeby, otrzymawszy połowę żołdu, udał się do *Baru* nad *Orną*. Minister uważa go za nieposłusznego żołnierza, lecz Jenerał odwołuie się do prawa, służącego każdemu obywatelowi Francuzkiemu.

W ł o c h y.

Gazeta Ryska, *Zuschauer*, pod 24 grudnia ze *Włoch* donosi: „Gazeta Szafhauzeńska uwiadamia, iż policya Medyolańska odkryła bardzo wielki i po różnych mieyscach daleko rozszerzony spisek; a to dostrzegłszy wprzódy nieiakieś poruszenia między wyższemi klassami. Trzech Jenerałów aresztowano. Rzeczywistego celu tego spisku ieszcze nie odkryto (*ostatnie gazety Medyolańskie nic nie wspominaią o tém.*) — Gazeta Parmeńska pod d. 16 grudnia, na nowo zaprzecza pogłoskom, o maiących nastąpić odmianach w przeznaczeniu tego Xięstwa."

Gazeta, *Oesterreichischer Beobachter*, donosi ze *Włoch*: Do *Bononii* przybył niedawno z *Rossyi* pierwszy oddział ieńców włoskich, który 6 miesięcy był w drodze: dalsze oddziały wkrótce są spodziewane. — Do regimentu huzarów Xiążęcia Regenta angielskiego przyszedł z *Węgier* oddział rekrutów i 250 koni remontowych. — Lord *Bentink* od nieiakiego się czasu z familią swoią we *Florencyi* znayduie. — Z przyczyny wiadomego powstania na wyspie *Korfu*, wielu mieszkańców tamecznych pociągniono przed Kommissyą woyskową."

Gazeta *Lwowska* umieściła ze *Włoch*, co następuie: Monitor *Neapolitański* narzeka, iż Rząd *Sycyliyski* używa wszelkich środków, dla ukrycia przed poddanymi Neapolitańskimi, bawiącymi w *Sycylii*, dobroczynnego sposobu myślenia naszego Monarchy. — Jeden podróżny niemiecki, pisał dnia 6 grudnia następuiący list z *Neapolu*: „Po przykrey podróży, przyiechałem tu szczęśliwie z *Florencyi*. Mogę to sobie za naywiększe szczęście poczytać, że mię nie odarto i nie zabito. Rozboie bowiem i zabóystwa są teraz rzeczą codzienną w kraiach papiezkich, a niebespieczeństwo na gościńcach doszło tam do naywyższego stopnia. Dla rozbóyników powróciły złote czasy w owych okolicach. — W *Rzymie* zostawiłem 24rech podróżnych, ktorzy woleli się wrócić, aniżeli odważyć iechać gościńcem, do *Neapolu* wiodącym. W królewstwie *Neapolitańskiem*, gdzie Rząd ma energiią, panuie porządek: umieią tu trzymać w karbach motłoch, skłonny tak, jak i gdzieindziey, do rabunku i mordów. Załoga w *Neapolu* składa się blisko z 25,000 ludzi, i iest bardzo piękna. Przeszłego tygodnia przypatrywałem się wielkim obrótom z ogniem, które się pod dowództwem samego Króla odbyły. — *Wezuwiusz* iest teraz spokoyny, lecz za to mieliśmy przeszłego tygodnia dwókrotne, dosyć mocne trzęsienie ziemi.

Taż gazeta donosi: z *Rzymu* pod d. 3 grudnia: Papież, przed kilką dniami we 4ry poiazdy, przeieżdżał się po ulicach części miasta, zwaney *Transteverino*, i kazał dawać po talarze rzymskim każdemu ubogiemu, którego spotkał. Wysiadł do kościoła *S. Piotra in Monterio*, gdzie się modlił. Powrócił do pałacu wśród okrzyków *e viva il Santo Padre*!

Z powodu powrotu do zdrowia Królowey Hiszpańskiey, był u niéy festyn familiyny, na który zaproszono Kardynałów, i znakomitych Xiążąt Rzymskich. Król *Karól* IV grał koncert na skrzypcach, a Xiążę *Canino* (*Lucyan Bonaparté*) czytał 5tą pieśń *Cirneidy*, i odbierał oklaski za myśli, tyczące się łagodnego rządu *Karola* IV, gdy *Lucyan* był posłem u Dworu tego Monarchy. Xiężna *Alcuja*, córka Xięcia *Pokoiu*, a siostrzenica Króla, była gospodynią tego festynu. — Pobyt tylu znakomitych osób w naszém mieście, iest teraz wielkim zasiłkiem dla klassy biednych ludzi.

Gazeta Berlińska, ze *Włoch*, pod 26 grudnia donosi: „Monsignor *Athama*, Biskup *Xeville* wysiadł w *Gaeta*; w *Rzymie* zaś, są dla niego przygotowane pokoie w pałacu *Farnese*. Jest to poseł K. J. Katolickiego, *Ferdynanda* VII. do Oyca ś., u którego ma przekładać następuiące rzeczy. 1) Spory między róźnemi zakonami w *Hiszpanii*, z których jedne nie trzymaią się dawnych reguł, drugie zaś ścisłą reformę wprowadzićby chciały; 2) rzecz względem Jezuitów, których wprowadzeniu mocno się w *Hiszpanii* opieraią; 3) staranie o kapelusze kardynalskie dla trzech Biskupów, którzy, w czasie niewoli Króla, za wierność i wiarę wiele ucierpieli."

Korrespondent hamburski donosi z *Liworny*, pod dniem 10 grudnia: „Związki z wyspą *Elbą* niezmiernie ścieśnione zostały. Jednakże Biskup *Lorea* i Xiążę *Palos* przybyli tam od Króla *Ferdynanda* VII, dla żądania od *Napoléona*, wydania Xcia Pokoiu, jeżeliby się na tę wyspę schronił. *Napoléon* odpowiedział: iż ani tego ministra wydáwać nie chce, ani przez pozwolenie jemu pobytu na wyspie, narazić się dworowi hiszpańskiemu. Nie pozwoli więc mu przenosić się na *Elbę*. Równąż odpowiedź miały dadź dwory Toskański i Neapolitański w teyże rzeczy. A tak nie wiadomo: dokąd się uda ten Xiążę.

Niderlandy zjednoczone.

Korrespondent Hamburski umieścił z *Bruxelli* pod 31 grudnia: „Pełnomocnicy angielscy wyiechali już z *Gandawy*, amerykańscy zaraz za nimi wyiadą. — Angielski pakiebot z *Ostendy* do *Grawesand* płynący z 17 pasażerami i całą osadą zatonął. — D. 28 p. m. Xiążę panuiący *Niderlandów* z *Bruxelli* do *Hagi* przybył.

Gandawa drugi już raz stała się mieyscem kongressu. 5 listopada 1678 roku był tu zawarty znaiomy pokóy gandawski, między deputowanymi naszych stanów, a Xiążęciem *Wilhelmem* I. z domu Orańskiego — P. *Todd* jeden z sekretarzy amerykańskich i zięć P. *Madissona*, w wigiliią Bożego Narodzenia zaprosił do siebie na *Eggnog*, (napóy amerykański, który w dniu tym pić jest zwyczaiem u Amerykanów) Długo nie roznoszono tego napoiu: wreście, gdy przyniesiono, wszedł P. *Todd* i temi przemówił słowy; „Mości Panowie! z ukontentowaniem im donoszę, że właśnie w tey chwili, podpisany został pokóy między *Anglią* i *Ameryką*." W tém nadeszli amerykańscy pełnomocnicy, i nastąpiła powszechna radość.

D a n i i a.

Gazeta Korrespondenta hamburskiego umieściła następuiący list z *Kopenhagi* pod 3 stycznia: „Król Jmć d. 7 p. m., Xiążęcia *Metternicha* mianował Kawalerem orderu *Słonia*. — Porucznik *Groth* z 67 żołnierzy morskich na fregacie *Perlen* tu przybył. — Tuteysza Kommissyá starożytności, Professora *Gieseke* w *Dublinie*, Kawalera orderu *Danebroga* i P: *Mackenzie*. Prezydenta towarzystwa starożytności w *Szkocyi*, wybrała na swoich Korrespondentów."

P r u s s y

Berlin d. 31 grudnia.

Przeszłey nocy umarła tu, dawniéy wielka mistrzyni Dworu, Hrabini *Voss*, z domu von *Pannewitz*.

Minister Skarbu Hrabia *Bülow*, do *Wiednia* wezwany został. — Tayny Radzca Stanu, Gubernator Cywilny kraiów między *Elbą* i *Wezerą*, tu przybył, dla urządzenia spólnie z wyższemi władzami interessów skarbowych w tamteyszych kraiach. — Jenerał Feldmarszałek Xiążę *Blücher von Wahlstad* do *Gross-Zieten* wyiechał. — Przybyli tu. Xiążę *Radziwił*; Rossyyski Jenerał-Maior *von Staden* z *Warszawy*; batalion strzelców gwardyi Neufszatelskiey, pod dowództwem Majora *Meuron*, 18 oficerów, 44 podoficerów, muzyka &c. i 315 strzelców z *Poczdamu*. (*z Gaz. Berlin.*)

Dozwala się drukować — Z. Niemczewski P. Członek Komitetu Cenzury. W Drukarni Dyecezalney u XX. Missyonarzów

NIEMCY

Gazeta Korrespondenta Hamburskiego umieściła od brzegów Dunaiu pod d. 28 grudnia, list następniący: „Król Jmć Wirtemberski przed swoim wyiazdem z *Wiednia*, prawdziwie monarchiczne rozdał podarki, które szacuią na 40,000 cz. zł.: 1000 cz. zł. dał dla kuchni Cesarskiéy, tyleż dla stayni i t. d. — Miało iuż nastąpić pozwolenie kościoła greckiego na zaślubienie pewnéy W. Xiężniczki północnéy, z pewnym Xiążęciem następcą tronu w Niemczech. — Nie dawno przyszło 100 koni multańskich do *Monachium* dla iazdy Bawarskiey.

Z teyże gazety, list z *Monachium* pod 29 grudnia: „Na skutek nie dawno odebranego z *Wiednia* rozkazu, Jenerał - Maior artylleryi von *Colonge* wyiedzie ztąd do górnego Palatynatu, iak mówią, dla ustanowienia nowych granic, spólnie z Kommissarzem francuzkim *Guillemineau*. Palatynat górnego *Renu*, ciągle iest woyskami naszemi zaięty. W *Zweibrück* na załodze iest nasz regiment lekkiey iazdy, noszący imie Cesarza Austryackiego. — Dla utrzymania woyska naszego na stopie woienney, nakazany został nowy podatek.

Taż gazeta umieściła list z Monachium pod d. 28 grudnia: „Urlopowani z naszego woyska, do regimentow powołani zostali. Co iednakże nie z inney ma pochodzić pobudki, iak tylko, iżby wysłużeni, którzy na końcu teraźnieyszego roku ze służby wyyśdź maią, przez powrót urlopowanych, zastąpieni bydź mogli. — Dotąd naylepszą ieszcze maią nadzieię o wypadkach Kongressu. Jednakże woysko nasze równie, iak i innych mocarstw, utrzymuie się na stopie woienney. — Z pewnością iuż teraz wiemy, że Dwór nasz w tym roku z *Wiednia* nie powróci; mówią owszem, iż ieszcze przez cały miesiąc styczeń tam zabawi.

Donoszą z *Frankfortu* pod 31 grudnia: „Pisma publiczne namieniaią, iż dla wszystkich kraiów zjednoczonych *Niemiec*, będzie ustanowiony order, którego Członkowie nazywać się będą *Kawalerami Mądrości*: order zaś samym tylko zasłużonym mężom tego narodu udzielany będzie.

Tenże Korrespondent Hamburski, pisze od brzegów *Menu* pod d. 1 stycznia: „Mówią o maiącem nastąpić zaślubieniu, pewnéy Xiężniczki panuiącego domu na północy. — Hrabia *Gottorp* d. 16 grudnia do *Bazylei* przybył.

Taż gazeta donosi ze *Stuttgardu* d. 27 grudnia: „K. Jmć Duński, na okazanie szczególnieyszey przyiaźni swoiey dla Króla Jmci Wirtemberskiego, przesłał mu ozdobę orderu *Słonia*.

Hamburg dnia 5 stycznia.

Dziś rano przeieżdżał tędy Kamerjunker *von Steemann*, iako goniec Króla Duńskiego, z *Kopenhagi* do *Wiednia*.

Kassel dnia 1 stycznia.

W pałacu, w którym teraz mieszka familiia Elektorska, d. 27 grudnia, o godzinie 10 wieczorem, nowy pożar zniszczył wszystkie meble w pokoiach pod galeryą obrazów.

HISZPANIA

Gazeta *Francuzka* donosi z *Vittoria* pod d. 11 grudnia: „Nadworna gazeta nasza madrycka, nadzwyczaynie iest sucha. Niektóre rozporządzenia względem administracyi woyskowéy, a szczególniey względem naszéy milicyi, którą na nowo organizować maią; mowy winszuiące, które przed dwóma lub trzema miesiącami miane były, a które tylko na żądanie i dla ukontentowania mówców i ich towarzyszów są umieszczone; dary patryotyczne, które gorliwość różnych osób na potrzeby Stanu u podnóżka tronu złożyły, i wielka liczba nominacyy duchownych na rólne prebendy; oto są rzeczy, które napełniaią nasze gazety. — W zupełney żyiemy niewiadomości, co się dzieie w obcych kraiach. Nie mamy żadnego ieszcze Posła u znakomitszych dworów europeyskich; z *Francyą* zaś zupełnie prawie związki nasze są zerwane: gdyż Hrabia *Perelada* wszystko się ieszcze gotuie do wyiazdu. — Wewnątrz kraiu różne pogłoski zaymuią ciekawość publiczności. Związki iednak w kraiu tak są zatrudnione, iż w jednym czasie przeciwne sobie biegaią wiadomości, a początku ich, czyli rzetelności sprawdzić nie można. To tylko pewna, że w wielu mieyscach ciągłe trwaią uwięzienia. — Tym czasem w prowincyach żyią spokoynie: Francuzi i Hiszpani, którzy w dekretach 4 i 30 maia są umieszczeni powracaią i naymnieyszego nie doznaią prześladowania. W *Galicyi* daleko większa, iak dawniey, panuie spokoyność. — Cztery lub pięć osób, które w *Madrycie* znaczącemi się wydawały, dosyć teraz ukryte żyią: intolerancya ich nie znayduie stronników. Z użaleniem słyszymy powtarzane imiona wielu znakomitych mężów, którzy, dla okoliczności, daleko od oyczyzny pobyt sobie obrali, a których powaga w narodzie, w teraźnieyszych okolicznościach, zbawienne mogłaby dłań zapewnić usługi. — Król Jegomość uprzedza wszystkich poddanych swoich; szczęśliwymi ich uczynić, iest iego żądaniem. Zrządzeniem Opatrzności wrócony wiernemu ludowi swemu, chce Król prawdę tylko wiedzieć, aby uczuciom serca swoiego zadosyć mógł uczynić; lecz, niestety, duch partyy i widoki prywatne tron otoczyły, i obłąkały wszystkie wydziały administracyi. P. *Cevalos* miał iuż także odprawę dostać i utracić część nabytey wziętości.

Gazeta Paryzka *Journal des Debats*, donosi z *Madrytu* pod 13 grudnia. „Wiadomość, która, na nieszczęście, wielką znayduie pewność, przyczyniła tu wiele zasmucenia. Patryoci i insurgenci królestwa Mexykańskiego, połączywszy się z sobą, za spólnéu porozumieniem, ogłosili polityczną niepodległość północnéy części posiadłości naszych w *Ameryce*.

Gasette de France, pod d. 13 grudnia donosi z *Madrytu*: „Dnia 9 t. m. z okoliczności urodzin matki królewskiey, była gala u dworu. — Gazeta nasza nowe zawiera powinszowania Królowi Jmci. — Król, Brygadyera *Don Juan Martin*, *Empecinado* zwanego, mianował Marszałkiem obozowym. — Próżnośmy oczekiwali urzędowéy wiadomości, o przybyciu floty z pieniędzmi, o którey nie dawno mówiono; dobra ta nowina nie sprawdziła się. — Wyyście pod żagle obu wypraw naszych, do niezamierzonego odłożono czasu. — Ukazały się w druku nowe wyroki Kommissyi, przeciwko stronnikom Kortezów; całą tę ogromną sprawę na różne podzielono kategorye, i ciągle częściami uwiadamiana będzie publiczność o losie osób, do niey zawikłanych. Dotąd nie przyszła koley na osoby znakomitsze. — W stolicy rozmaite biegaią wieści, które na samym tylko duchu sprawiedliwości, osobisty charakter Króla maluiącym, zdaią się zasadzać. Podług tych wieści, ma nastąpić powszechne, wszystkim stronom pożądane, wspaniałe zapomnienie przeszłych nieprawości i wszelkich opiniy. Mówią, iż Rada Kastyliyska, na szczególne żądanie J. K. Mości, i wbrew przeciwko niektórym Ministrom teraźnieyszym, środek ten podała. Ci, którzy tym politycznym proroctwom wiarę daią, przypominaią razem ową powieść, która przed nieiakim czasem w podobneyże była się rozszerzyła rzeczy, a o którey powiadano, iż z *Wiednia* początek była wzięła, to iest: że P. *Labrador*, Poseł nasz na kongres, za naypoważnieyszem wdaniem się, starał się o to, aby w naszych domowych poróżnieniach inne przyięto systemma. — Tymczasem ustawicznie sekwestruią dobra nieobecnych w kraiu obywateli; pieniądze z ich przedaży składaią się w skarbie państwa; dobra zaś, które z natury majoratów niepodlegaią alienacyi, oddaią się prawnym następcóm. — *Monitor* i wszystkie gazety paryzkie pod 27 grudnia umieściły: „Rząd w *Lima* wszystkim władzom hiszpańskim posłuszeństwo wypowiedział. Wice Król złożony został. Całe *Peru* powstało. Kray

ten przyiął systemma rządu od *Buenos Ayros*. Wszystkie te odmiany, bez rozlewu krwi uskuteczniono."

Gazeta *Korrespondenta hamburskiego*, z *Madrytu*, pod 16 grudnia, umieściła list następuiący: „Król ustanowił nowy order. tym dawać się maiący, którzy dla miłości Króla, przez Xcia Pokoiu wolności pozbawieni byli. Krzyż tego orderu na jedney stronie będzie miał napis: *Dla Króla:* na drugiéy wyrazy: *Nadgroda niewinności.*

---

2. Excerpt Oświadczenia z Protokółu Potocznego Sądu Głównego Litewsko Wileńskiego 2go Departamentu w dacie niżey wyrażoney zapisanego, pod pieczęcią tegoż Sądu Stronie wydan.

Roku tysiąc ośmset pietnastego, Januarii czwartego dnia, na Sądzie Głównym Litewsko-Wileńskim 2go Departamentu, stawiaiąc obecnie Adwokat tegoż Sądu Mokrzecki, Oświadczenie poniżey wyrażone zaniosł, i one do wpisania w Protokuł podał — Jakowe tak się wyraża: Niżey podpisany miał honor już donieść przez awizacyą swoią w Gazecie Kuryera Litewskiego trzykrotnie zamieszczoną, o poruczonym sobie od opieki małoletniey Xiężniczki Stefanii Radziwiłówny pełnomocnictwie do zaięcia i urządzenia Dóbr z głowy zeszłego Xięcia Dominika Radziwiłły Ordynata Nieswiskiego i Ołyckiego spadłych, a przez Naywyższy Imienny Ukaz w Rząd teyże opiece oddanych, i razem wezwać wszystkich do massy Radziwiłowskiey pretensorów, wierzycieli i wszelkiego rodzaiu Possessorów, do złożenia dowodów swoich niżey podpisanemu, w Kopiach autoryzowanych przy Autentykach, które po zgodzeniu z Kopią powroconemi natychmiast zostaną, a to dla rychleyszego poznania stanu Dóbr i ułożenia z każdym Possessorem zaległych od lat kilku obrachunków i tym podobnych działań, dążących do przywiedzenia całey massy w dokładne obiaśnienie, nieporządek w jakiem się znayduie archivum nieswiskie, zostawione po skutkach woiennych, jak Rząd Guberński Miński znać daie, bez Regestru zrzucone w pięđziesiąt czterech Kufrach i dwóch pakach, bez symetryi, jak znacznego wymaga czasu do jego ułożenia i poznania, tak dotąd ieszcze przez niżey podpisanego nie tylko przyięte ale nawet widziane nie zostało, z pobudek, które mu własna ostrożność i los wielu familii od oney zawisieć mogący doradzaią, a ztąd gdy rzeczonego archivum nie prędko spodziewać się można materyałów mogących posłużyć do koniecznego interessów obiaśnienia, gdy wszystkie Dobra Possessyami szczególnie aredownemi inwadyowane okazuią znaczne w opłacie wykazanych przyiętych dochodów zaległoście i w miarę ogółu onych szczupła nader ilość do Kass Monarszych na opłatę należnego Skarbowi długu od Roku tysiąc ośmset dwónastego do Roku teraźnieyszego wpłynęła, gdy wzaiemnie pretensye WW. Possessorów ad fundum regulować się mogące, a w wielu mieyscach przez warunki umów do dzierżawy przywiązane, podobnież ziaśnienia i obliczenia wczesnego potrzebuią, a czasy Kontraktowe nader się zbliżaią, aby przeto nikt do wymówienia się niewiadomością pozoru nawet nie miał; a tą koleią aby przy expiracyach Possessyów w następnym tysiąc ośmset piętnastym Roku przypadaiących, nikomu służyć nie mogła wymówka, iż z nim do obrachunku nie przystąpiono, niżey podpisany przez tę powtórną awizacyą zawiadamia każdego do kogo to należeć może, że Bióro jego na nowo w Mieście Mińsku od dnia 1. Februarii następuiącego tysiąc ośmset piętnastego Roku otwarte i gotowe będzie do przyymowania wszelkich dowodów ze strony WW. Possessorów i pretensorów przynoszących się. a oprócz tego użyci przez niżey podpisanego z szczególniey poruczoną ku temu władzą Plenipotenci — Mianowicie w Mińskiey Gubernii. W. Ludwik Chodźko Sędzia normalny Pttu Zawileyskiego i Michał Szyszko b. Assessor pttu Zawileyskiego; w Litewsko-Wileńskiey, W. Teodor Baczyzmalski b. Podsędek Powiatu Borysowskiego w Litewsko Grodzieńskiey W. Roman Iwanowski Adwokat Sądu Głównego Mińskiego, w obwodzie Białostockim, i Xstwie Warszawskiem. W. Jan Norwid b. Prezydent Ziem: Borysowski, w Gubernii Białoruską Witebskiey, W. Maciey Rahoża Pisarz Ziem: Pttu Surażskiego, w Guberniach Wołyńskiey Podolskiey, i Kiowskiey W. Jozef Romult b. Pisarz Ziem: Mozyrski maią władzę przyymowania wszelkich na mieyscu dowodów i układania Rachunków z Possessorami, które pospolicie bez mieyscowego sprawdzenia obeyść się i przyiętemi bydź niemogą: takim sposobem ułatwiona każdemu droga okazania i udowodnienia wszystkiego tego, co do massy Radziwiłowskiey mieć może, przygotuie materyały do konkluzyi rachunków na następnych Kontraktach, a razem będąc zaspakaiaiącym srzodkiem do ułatwienia każdemu do onych drogi, nie zostawuie nikomu pretextu zwlekania onych na czas dalszy i mitrężenia późniey terminow expiracyynych, pod wymówką niezałatwionych rozrachunków. Wymówka niewiadomości o takowych działaniach i obięcia pod Rząd opieki dóbr Xiężniczce Stefanii Radziwiłównie przynależnych exkuzować dopiero nikogo nie może, gdyż Rząd Guberski Miński przez posłane do Sądów Powiatowych i niższych Ukazy, każdemu urzędownie o tem oznaymił i nawet Policyom dawać potrzebne pomoce zalecił — Troskliwość iaką Opiekunowie Xiężniczki małoletniey o los Pupilli swoiey zachowuią, usilność odpowiedzenia ze strony moiey niżey podpisanego tey ufności iaką ciż mężowie dostoyni we mnie złożyli, nareszcie konieczna w tak ważnych działach iasność i dokładność działania i w ostatku własny JO, JW. i WW. Possessorów, Wierzycieli i Pretensorów wszelkiego tytułu Interes pobudza mnie do otwartego oświadczenia się, iż ieżeli i ninieysza awizacya, iaką do Gazety Kuryera Litewskiego podaię i w Aktach Gubernialnych i niektórych Powiatowych umieszczam, niesklonią interessowanych własnemi widokami, szkodę wyraźną massie przynoszącemi, do przystąpienia ku temu w porządek sprawiedliwosci i ogólney wszystkich interess po nich wymaga, niżey podpisany przymuszony iest zapowiedzieć, że wymówka nie załatwionych rachunków przyiętą nie zostanie w czasie expiruiącey się Possessyi za żaden dowód i pobudkę dalszego przy oney utrzymania się i że w takowym zdarzeniu każdy przypisze sobie te szkody iakie z uporu jego mylnych rachunków wypłyną — Utego oświadczenia podpis następny: z mocy Generalney Plenipotencyi, Jan Chodzko Prezydent Sądu Głł: G. M.

Ferdynand Wołodko Regent.

---

1. Roku 1815 Stycznia 8 Niżey podpisany umocowany urzędownie od JOO. XXżąt Jchmość Romualda i Karoliny z Borzymowskich Giedroyciów Generalstwa woysk Polskich, obwieszcza wszystkich do kogo sciągać się może, jak następuie: Zbieg okoliczności ów Roku 1812 wszystkim pamiętnych, narażaiąc obywateli gubernii Litewsko Wileńskiey na rozmaite wypadki, nie wyłączył od nich i oświadczaiących się X.X. Giedroyciów. Kiedy bowiem Xżę Jmść Generał dostał się w niewolą, á Zona jego oddalona do Francyi, nieznaydowali się w kraiu, w ówczas pod ich niebytność maiątki ich, á szczególnie Bobcin zwany w Xstwie Żmudzkim w Powiecie Rosienkim położony, doznały ruiny i zupełnego zniszczenia, tak dalece: iż kiedy oświadczaiący się Xiąże Generał powrócił z niewoli do Bobcina, znalazł ten maiątek do tego stopnia zruynowania doprowadzony, iż nawet w archivum wszystkie papiery i dokumenta rozmaitego tytułu, iedne rozrzucone, drugie poszarpane i zdarte, á inne zatracone albo zabrane zostały. Pomiędzy któremi gdy wiele znaydowało się Obligów, Kart, Wexlów, inskrypcyów dawniey zapłaconych i do archivum zwróconych tudzież Kwitacyów i Rewersów na zapłacone długi powydawanych, á między temi gdy oświadczaiący się Xże Generał, jak pamięcią zasięgać może, nie znalazł w archivum dwóch Obligów Miastu Kownowi wydanych, iednego na czer: złł: 8,000. drugiego na czer: złł: 4,000. tudzież Obligów Puchalskim, na zł: pol: 33,000. Radowickiemu Łow: na zł: 20 000. Rewersu zeszłego Chomińskiego Woiewody na czer: zł: 700. Karty Pernata Pułkownika na czer: zł: 500. Rewersów Xcia Alexandra Giedroyca na czer: zł: 700. WW. Gierzdorfowey Pułkownikowey i Xdza Kanonika Kontryma, za któremi iaka ilość opłacona nie pamięta, oraz wiele innych, których Xże Jmść pamięcią ogarnąć nie może, z tego przeto wydarzenia przez naturalną troskliwość i ostrożność, aby z obiektu wypisanych okoliczności ów w czasie następnym sami XXżęta Jchmość lub ich Sukcessorowie do powtórney opłaty zaspokoionych długów i umorzonych pretensyów pociągani nie byli, w tym przedmiocie XXżęta Jchmość oświadczenie w Sądzie Głł: Litt: Wileń: Depart: 2. zapisali. Iżby zaś niewątpliwie upewnić się. jakie bydź mogą do XXżąt Jchmość pretensye, obwieszcza się: ażeby każdy dla zrealizowania onych, do samego Xcia Generała *do Nowogródka* w czasie kontraktów roku idącego tamże odbywać się maiących, chciał udać się lub zgłosić. — Takowe obwieszczenie z mocy plenipotencyi podpisał. Bogusław Białobłocki Głł. Lit. Wileń. Sądu Adwokat.

---

1. Jenerał Maior i Kawaler Radiion Teodora Syn Gerngross przez ninieyszé czyni wiadomo, iż teraźnieyszego roku dnia 3go stycznia zrana idąc tu w Wilnie od konnêy poczty, mimo teatru, na ulicy niemieckiey, do domu PP. Millerow, zgubiony został Oblig wydany mu od Majora Alexandra Fiedorowina Gerngrassa, na pięć tysięcy rubli assygnacyynych, z terminem od miesiąca oktobra 1814 na rok jeden. Oblig ten pisany jest ręką żony Majora Alexandra Fiedorowicza Anny Jwanowny, a podpisany przez samego Pana Majora — Razem z tym uwiadomieniem uprasza, jeżeliby kto takowy oblig znalazł, aby raczył mu powrócić tu w Wilnie, albo, do Policyi oddać, gdzie o zgubieniu jego uczyniono już doniesienie Przynoszącemu ten Oblig uczyni się przyzwoita wdzięczność.

Podpisano: Jenerał Major Gerngross.

---

3. Oświadczenie moie w Nrze 79 - 80 - 81 Kuryera Lit: względem interessu z zeszłym Xięciem Karolem Radziwiłłem Por. W. R. dla niewyraźności a raczey omyłki co do Jmienia, zdawało się niektórym osobom stosowane do Xięcia Mikołaia Jego brata; przez ninieysze więc o tey omyłce ostrzegam. Datt w Wilnie Ru 1814 msca xbra 29.

Fryderyk Frohland B. M. W.